

Martti Monto

HYÖKKÄYSVAUNUJEN MURINAA ENSOSTA

Tammikuussa 2016 tuli 75 vuotta vuotta siitä, kun joukko rajakyliemme miehiä kokoontui kahdeksi viikoksi kertausharjoituksiin Immolaan Rajavartiosto kolmeen. Tämän kaltaisissa kokoontumisissa otettiin kymmeniä, kenties satoja valokuvia vakavilmaisista miehistä. He olivat talvisodan käyneitä miehiä ja tiesivät mitä oli odotettavissa. He kouluttautuivat idän suunnalta odotettavan uhkan varalle.

Tasan vuosi aikaisemmin talvisota oli ollut kiivaimmillaan ja nämä miehet puolustivat isänmaataan kotiseutunsa ulkopuolella. Kun Moskovan rauha solmittiin, työntyi raja parin kilometrin päähän heidän asuinsijoistaan. Armeija joutui luomaan uudet suunnitelmat idästä tulevaa painetta vastaan. Rajavartiosto pysyi edelleen armeijan organisaatiossa, ja myös se joutui tekemään operatiivisia valmisteluja.

Heti talvisodan päättyttyä ryhdyttiin suunnittelemaan uutta puolustuslinnoitteiden ketjua, Salpalinjaa, Suomenlahdelta ylös Lappiin. Kantalinnoitustyöt käynnistyivät jo alkukesän päivinä. Samanaikaisesti alkoivat myös parakkivarauskuntien rakentaminen kenttäarmeijan yksiköille. Tunnetuin niistä on Paloaukea "Tuntemattomassa sotilaassa".

Samankaltaiset parakkivaruskunnat toimivat myös Puumalassa ja Sulkavalla. Armeijan organisaatiossa ne muodostivat 6. Prikaatin, jonka tehtäviin kuului varautuminen Vuoksenlaakson teollisuusalueiden suojelemiseen. Immolaan oli sijoitettu myös pioneerikomppania ja se linnoitti kevyillä linnoitteilla Immolanjärven ja Saimaan välisen kannaksen. Lisäksi pioneerit panostivat kaikki rajalta lähtevät tiet sekä Vuoksen sillat ja patovalit

Tiistaina 10. kesäkuuta 1941

Kello 13 saivat rajaseudun sotilasyksiköt käskyn: "Täydentäkää komppanijat sodanajan vahvuisiksi". Rajavartiostojen liikekannallepanossa kukin komppania täydensi joukkonsa reserviläisillä. He kasvattivat miesmääränsä kaksinkertaiseksi. Immolassa esikuntaa pitävä Rajavartiosto 3 perusti viisi komppaniaa, joissa

oli yhteensä 1605 miestä. Yksi komppanioista oli 13. Rajakomppania. Sen vastuualue ulottui Niskapietilästä Salo-Issakkaan. Päällikkönä toimi kapteeni **Lauri Toiviainen**. Uudistetut suunnitelmat oli laadittu vauhdilla ja ne saatiin käyttöön kolme päivää ennen liikekannallepanoa. Rajakomppanioiden reserviläiset tulivat perustamispaikoille lähikylistä rajavartioiden kutsumina. Suurin osa miehistä tuli ase ja muut henkilökohtaiset varusteet mukanaan. Ne olivat olleet kotona valmiina. Teppanalasta ja Jakolasta tuli mm. 11 miestä Pelkolan vartiolle.

Kutsu tuli yllätyksenä Ruokolahden ja Jääsken yli tuhannelle reserviläiselle ja 1. luokan nostomiehelle. Heidät kutsuttiin perustamaan Jalkaväkirykmentti 6:n III pataljoonaa Eräjärven kylän Savonkaitaan. Siellä sijainneilla parakeilla sai varusteensa moni Enson mies. Esimerkiksi 7. komppanian päälliköksi tuli kapteeni, DI **Pentti Halle** ja yhtä komppaniaa komensi kapteeni, tilanhoitaja **Iivo Riikonen** Enson-Gutzeitilta.

Tykistöksi 6. Prikaatiin tuli KTR 19:n 1.patteri. Patteri liitettiin myöhemmin Petäjävedeltä tulleeseen KTR 19:n II patteristoon. Puumalasta, Sulkavalta ja Immolasta tulleet asevelvolliset yhdessä reserviläisten kanssa muodostivat Jalkaväkirykmentti 6:n. Heidän komentajakseen nimitettiin eversti **Thorvald Ekman**. Näin tuli perustetuksi myöhemmin Enson ja Jääsken vapauttamisen suorittanut JR 6 ja II/ KTR 19.

Lue koko artikkeli Jääskeläinen 2016-julkaisusta